

2. Den vetenskapliga kontexten: teori, metod och tolkning

Vetandets tillblivelse

När och hur blir personliga upplevelser vetenskap och hur ”görs” kunskap? I detta avsnitt vill jag beskriva den ram inom vilken denna studie ska förstås, vad gäller kunskapssyn, teori och metod, det vill säga projektets vetenskapliga kontext och överväganden. Precis som sociologen Beverly Skeggs (1997) utgår jag från antagandet att individer *konstitueras* genom erfarenheter snarare än att individer *har* erfarenheter. Att ta del av andras erfarenheter innebär alltid en tolkning. Det existerar inga ”rena” erfarenheter och vissa erfarenheter värderas högre än andra beroende på kontext och sammanhang. Jag som forskare för med mig värderingar och teoretisk förförståelse in i studien och dessa genomsyrar mina tolkningar. Som kvalitativa forskare får vi ta del av världar som kantas av drömmar, illusioner, engagemang, förtvivlan, glädje, desperation och sorg och det vore omöjligt, rent av omänskligt, att inte påverkas. Även om min drivkraft i studien har varit att låta de deltagande kristna hbtq-personernas röster höras (individer som ofta bär på erfarenheter av att ha blivit tystade, förbisedda och förminskade) är det jag, som forskare, som tolkat deras erfarenheter och gjort urval av vilka erfarenheter som ryms i texten. Denna process – vetandets tillblivelse – sker alltså inte objektivt utan är nära sammantvinnad med de diskurser som vi som forskare verkar inom, våra förståelseramar samt vilka verktyg vi har att tillgå för att genomföra tolkning och analys.

Sexualitet, könsidentitet och religiositet är centrala delar i de intervjuar-

des berättelser. För att begripliggöra deras erfarenheter har jag arbetat med flera teoretiska ingångar. Mitt forskningsintresse finns mer i personliga, levda erfarenheter än i exempelvis exegetik och teologi. Detta angreppssätt ryms inom forskningstraditionen "levd religion" där fokus ligger på hur individen erfar, utövar och lever sin religion, snarare än religiösa föreskrifter, auktoriteter eller dogmer. Enligt kultursociologen Åsa Trulsson (2018) undersöks här inte bara hur människor reflekterar kring sig själva, sin identitet och tro utan också hur religionen "görs" i vardagen, med en betoning på det kroppsliga och det materiella. Även förhandlingen mellan individuella liv och övergripande strukturer står i fokus. I linje med sociologen och antropologen Meredith McGuire (2008) ser jag den kristna identiteten som något som erfars och upplevs och som är i ständig förändring och (om)förhandling snarare än fixerad. Religionsociologen Nancy Ammerman (2004) menar att religiositet och religiös tillhörighet förändras över en människas livstid. Hon hävdar att det inte är rimligt att förstå religiös identitet som en fast identitet, särskilt inte i ett modernt samhälle med en betydligt större individuell rörlighet och komplexitet än i mer traditionella former av religiositet. I nästa avsnitt kommer jag att introducera några centrala tankegångar och begrepp som varit viktiga för analysen av det empiriska materialet.

Teoretiska och analytiska utgångspunkter

Det är flera teoretiska begrepp och teman som varit till hjälp i förståelsen och tolkningarna av intervjupersonernas berättelser. Vissa teoretiska begrepp och perspektiv används mer genomgripande än andra och löper som en röd tråd genom boken. Med hjälp av Judith Butlers (2011, 2007) teorier om erkännande undersöker jag vilken betydelse erkännandet har för intervjupersonerna samt hur erkännandet hänger ihop med makt och normer. Sara Ahmeds teoribildning (2017, 2014, 2011, 2010, 2006) är en viktig utgångspunkt och med hjälp av hennes queera fenomenologi analyserar jag hur intervjupersonerna erfar den frikyrkliga världen. För att belysa hur maktordningar och dynamiker fungerar i de frikyrkliga miljöerna tar jag avstamp i Michel Foucaults maktanalys (1974/1993, 1976/2002). Slutligen beskriver jag några analytiska begrepp som kommer vara till hjälp för att teoretisera de känslor och emotioner som är

centrala i intervjupersonernas berättelser (Hochschild, 1979, 1983/2012; Riis & Woodhead, 2012; Skeggs, 1997).

Levbarhet, erkännande och att bebo normer

I genus- och litteraturvetaren Judith Butlers numera klassiska verk *Genus-trubbel: Feminism och identitetens subversion* (1990/2007) dekonstrueras föreställningen om att könsidentitet är en biologisk och enhetlig kategori. Istället, menar Butler, är genus något som ständigt görs genom imitation och upprepning. Med hjälp av *den heterosexuella matrisen* visar hon hur människor förväntas uppvisa en kongruens mellan kropp, genus och begär för att inte falla utanför samhällets uppsatta genusnormer. Matrisen kan fungera som en förklaringsmodell för hur individer förväntas agera, se ut och leva sina liv. Om den inte följs leder det alltid till någon form av sanktioner. Butler (1990/2007, s. 35) ställer frågorna: ”Vad är det som konstituerar eller inte konstituerar ett begripligt liv, och hur bestämmer antaganden om normativt genus och normativ sexualitet vilket liv som kommer att räknas som ’mänskligt’ och ’värt att leva?’” Vad som gör ett liv levbart och vilken betydelse erkännandet har (Butler, 2011, 2007) hänger nära samman med förståelsen för hbtq-personers livsvillkor. Utifrån begreppen *levbarhet* och *erkännande* undersöker jag hur intervjupersonerna reflekterar kring livsvillkor, egenmakt och möjlighet att leva sina liv på det sätt de önskar. Jag diskuterar hur brist på erkännande kan leda till att liv inte upplevs vara levbara i de frikyrkliga kontexterna.

Sara Ahmed tar avstamp i Butlers tankegångar om kön och sexualitet när hon för samman fenomenologi med queerteori. Men där Butlers (1993) teoretiserande är influerat av en poststrukturalistisk idétradition, där kroppen ses som en materialiserad diskursiv effekt, är Ahmeds startpunkt istället den fenomenologiskt upplevande kroppen. I hennes teori-bildning (2017, 2011, 2006) ställs den levda kroppens vardagsverklighet i fokus. För Ahmed är sociala skillnader en effekt av hur kroppar bebor rum, samt hur de formas utifrån en tendens att röra sig mot de föremål som är tillgängliga utifrån kroppens horisont. Hon utgår från hur kroppar orienterar sig i världen genom att rikta sig mot eller bort från andra kroppar och ting och undersöker vad det innebär att (inte) ”bebo normer”, att bli ”ifrågasatt” och att (inte) ”passera”, vilket är erfarenheter som samtliga intervjupersoner (på olika sätt) delar. Begreppet oriente-

ring möjliggör ett undersökande av hur "life gets directed in some ways rather than others, through the very requirement that we follow what is already given to us" (Ahmed, 2006, s. 21). Enligt Ahmed skapas heterosexualitet genom upprepade handlingar som vänder våra kroppar i en viss riktning som sedan följer dessa linjer. Detta att kroppen "vänder sig" använder Ahmed som ett teoretiskt verktyg genom begreppet *turning points*, vändpunkter. Genom att agera i enlighet med linjen gestaltas kroppen i särskilda former och orienterar sig mot de redan internaliserade (hetero-)sexuella normerna. Att vara, menar Ahmed, är att forceras i en viss riktning. Genom att röra oss i den riktning som vi känner oss forceerade kan varandet kännas lättare. Till slut går vi självmant i den riktning vi pressas, för att slippa bli pressade. Samtidigt understryker Ahmed att livet inte är linjärt. Genom att bryta linjer och välja andra riktningar kan vi lämna den stig som trampats upp åt oss och som vi blivit pressade att följa. Att inte bebo normer, att inte passera och att bli pressad att följa en utstakad (heterosexuell) riktning är erfarenheter som alla hbtq-personer någon gång har upplevt.

Även om Ahmed och Butler har olika teoretiska utgångspunkter företräder de ett kritiskt perspektiv på normativa antaganden om kropp, kön och begär. I min analys av hur intervjupersonerna navigerar i en frikyrklig tillvaro utgör Ahmed och Butler viktiga komplement till varandra.

Emotioner

Emotionernas betydelse är central i denna bok. Med hjälp sociologen Arlie Hochschilds (1979) numera klassiska verk om *känsloregler* och *emotionellt arbete* analyseras hur intervjupersonerna hanterar känslor som uppfattas som otillåtna i de frikyrkliga kontexterna samt hur de navigerar i miljöerna där känslorna uppfattas som opassande. Hochschild (1979, 1983/2012) undersöker också sambandet mellan känslor och strukturella maktdynamiker. Hennes utgångspunkt är att känslor är relationella och socialt konstruerade – snarare än inre, psykiska tillstånd – vilka hjälper oss att uppfatta, bedöma och interagera med andra individer. Emotioner konstrueras således i samspelet mellan sociala aktörer och strukturer, där emotionerna är både personliga och relationella, privata och sociala, biologiska och kulturella, aktiva och passiva (Hochschild, 1983/2012, s. 5). Enligt Hochschild (1979) finns normer för vad vi ska känna och hur dessa

känslor bör uppvisas, vilket innebär att det är ett ständigt pågående arbete att få de inre känslorna att passa ihop med förväntade och passande uttryckssätt. Religionssociologerna Ole Riis och Linda Woodhead (2012) har utvecklat Hochschilds tankegångar och utformat ett teoretiskt ramverk för emotioner inom religiösa kontexter. Deras begrepp *emotionella regimer* och *emotionell organisering* är viktiga i analysen av hur känslor spelar en viktig roll för skapandet och reproducerandet av maktstrukturer inom den religiösa gruppen, samt hur gemenskapen får medlemmarna att vara i linje känslomässigt.

Centralt i majoriteten av intervjupersonernas berättelser är känslor av skam. Begreppet skam har en koppling till begrepp som synd, moral och respektabilitet. Det finns en tydlig sammankoppling mellan att vara en "god kristen" och att uppträda moraliskt och respektabelt. Den forskare som kanske mest har ägnat sig åt att studera respektabilitet och klass är den brittiska sociologen Beverly Skeggs (1997). I hennes etnografiska studie av unga arbetarklasskvinnor i nordvästra England beskriver hon hur den diskursivt konstruerade moderna medelklassfamiljen utgör kärnan i respektabiliteten. Enligt Skeggs förmedlas sexualitet alltid genom respektabilitet och respektabilitet förmedlas alltid genom klass. Hon skriver: "Heterosexualiteter, sexualiteter och sexuella praktiker är fält där viktiga strider om respektabilitet utspelar sig" (Skeggs, 1997, s. 190). Hon visar hur kvinnorna i hennes studie tolkades i termer av respektabilitet utifrån sina roller som fruar och mödrar där tolkningen grundades i hur ansvarfulla de var, hur de behärskade sin sexualitet, hur de tog hand om och uppfostrade sina barn. Respektabiliteten bidrog till att en vidare huslighetsideologi fick spridning, där huslighet och sexualitet sattes i motsats till varandra. Denna huslighetsideologi präglades av en stark heteronormativ förväntan om giftermål och familjebildande. Även om Skeggs inte behandlar religion och religiositet i sin studie är det tydligt att hennes analys av respektabilitet ligger nära de kristna idealen; mina intervjupersoner resonerar på liknande vis om sexualitet och respektabilitet som kvinnorna i Skeggs studie. Hur sexualiteten utgör en viktig faktor för hur respektabilitet upprätthålls i frikyrkorna har i viss mån studerats i tidigare studier. Religionsvetaren Jessica Moberg (2013) redogör exempelvis för en stereotyp förståelse i frikyrkan där männen ses som mer sexuella än kvinnorna och där det är kvinnornas ansvar att upprätthålla moralen.

Makt

Maktordningarna i frikyrkliga kontexter kan handla om allt från strukturella makthierarkier och ledarskapsfunktioner till mer subtila normer och värderingar. Här utgår jag främst från Michel Foucaults maktanalys (1974/1993, 1976/2002). Han ser å ena sidan makt som något relationellt, ett styrkeförhållande som förutsätter en bakomliggande ordning, och å andra sidan en aktivitet, en praktik som utgår från den särskilda situationen. Foucault förstår makt som skapad av och genom varje enskild människa i en komplex och samtidig process via kollektivt konstruerade diskurser. Istället för att på ett schablonmässigt sätt hänföra makten till enskilda makthavare, myndigheter, regeringar och så vidare, menar Foucault att makten består av en mångfald av styrkeförhållanden som finns överallt, genomsyrar alla sociala relationer och utövas i ett växelspel av ständigt aktiva och rörliga relationer. Enligt Foucault är makt tätt sammanknutet med kunskap: makten verkar genom att framställa viss kunskap som sanning. Den involverar individen som aktör med eget intresse och ett betydande mått av handlingsutrymme. Aktörskapet uppstår i spänningsfältet mellan makt och motstånd. För att ens kunna tala om en maktrelation, menar Foucault (1976/2002), måste subjektet vara fritt, kapabelt att handla och att utöva motstånd.

Sammanfattningsvis hämtar jag min teoretiska förankring från några självständiga teoribildningar. I de empiriska kapitlen kommer jag att utmejsla deras nyanser i förhållande till de olika erfarenheter som intervjupersonerna bär på om tro, intimitet, hbtq och sexualitet. Jag vill nu fortsätta med att beskriva de metodologiska ingångarna och reflektera kring etiska aspekter på kunskapsproduktion och forskning.

Att forska om hbtq och tro

I likhet med Skeggs (1997) anser jag att vem vi hör, hur vi lyssnar, vem vi är ansvariga inför, vem vi talar till och hur vi tilltalar dem har en avgörande betydelse för produktionen av kunskap. Liksom sociologen Catherine Riessman (2008) ser jag det som omöjligt att bedriva en neutral, objektiv forskning som representerar världen så som den verkliga är. Snarare anser jag att representationer av erfarenheter är att likna vid begränsade porträtt, med ett ofrånkomligt tolkande moment. Beroende på hur

jag väljer att återge och tolka informanternas berättelser producerar och reproducerar jag en kunskap som kan komma att ha en påverkan för synen på hbtq inom frikyrkorna. Under intervjuerna har jag ofta känt stark sympati för personerna jag mött. Jag har blivit känslomässigt berörd av de starka berättelser som jag fått ta del av. En ambition och förhoppning med boken är att den ska kunna användas för att inspirera till förändring inom frikyrkorna, att motivera till samtal där det inte bara talas *om* hbtq-personer utan även *med* dem.

I studiens alla delar har jag försökt att gå försiktigt fram och med en kritisk uppmärksamhet, för att skapa en så ansvarsfull forskning som möjligt. När jag berättar för min äldre släkting (som är medlem i Ekumeniakyrkan) att jag ska utföra en studie om sexualitet, hbtq och frikyrklighet svarar hon skrattande: "Vad får dig att tro att vårt sexliv skiljer sig från andras?" Ja, hur vet vi egentligen att vi, som forskare, inte reproducerar fördomar och stereotyper om dem vi intervjuar och företeelser vi studerar? Historikern Ann-Sofie Ohlander skriver om farhågan i att som utomstående forskare komma till ett nytt sammanhang och se sig själv "som den normale som går in i ett onormalt sammanhang och där hittar allt möjligt konstigt" (Ohlander, 2003, s. 233). Med dessa ord i bakhuvudet har jag tänkt mycket på hur jag lyfter fram intervjupersonernas berättelser. Det finns många fördomar, stereotyper och föreställningar om frikyrkorna och deras medlemmar, något som också påpekas av flera intervjupersoner. När jag berättar för icke-kristna personer att jag studerar sexualitet, hbtq och frikyrklighet blir ofta responsen: "Oj, går det ens att vara hbtq inom frikyrkan?" Eller: "Inom frikyrkan är väl sex alltid synd?" Jag upplever att det finns en okunskap bland gemene man om vad frikyrklighet innebär. Särskilt tydligt blir det i antagandet om att det bara finns *ett* sätt att vara frikyrklig på. Det finns inte endast en frikyrklighet, lika lite som det finns en enda frikyrklig värdegrund, moral eller livsstil. Det kommer till klart uttryck i denna bok. Dels skiljer sig förhållningssätten till sexualitet och hbtq markant mellan (och inom) olika frikyrkliga samfund, dels är dessa förhållningssätt inte statiska eller fixerade utan står under ständig förändring. Som antropologen Talal Asad (1993) påpekar förändras inte bara religioner över tid utan också vad människor förstår som religiöst befinner sig under ständig omvandling. I takt med att det omgivande samhället förändras, förändras även frikyrkorna.

Detta är också något som intervjupersonerna diskuterar. Samtidigt som många av de intervjuade uttrycker sig kritiskt till kyrkornas syn på hbtq anser de att det finns många fördomar i samhället om religion, tro och kristenhet och eftersöker därför en mer nyanserad och respektfull syn på religion. De beskriver det komplexa i att ha blivit utsatta för skada i den kristna gemenskapen och samtidigt se sin tro som den viktigaste källan till mening, gemenskap och tillhörighet. Flera uttrycker en oro över hur synsätt som härrör från värdekonserverativa eller fundamentalistiska samfund tenderar att underblåsa och upprätthålla en traditionell uppfattning där hbtq är förenat med synd. Den komplexitet som intervjupersonerna uttrycker samstämmer med en finsk studie utförd av religionsvetaren Peter Nynäs och hans kolleger. De skriver: "[b]oth negative/traumatizing and positive/constructive impacts of religion on peoples' lives still require attention on a professional level in order to avoid deeply rooted simplified or stereotypical views of religion as either bad or good" (Nynäs et al., 2020, s. 183).

Ytterligare en faktor som rör mitt ansvar som forskare för deltagarna i studien gäller förförståelse och transparens. Med vetenskapsteoretikern Donna Haraway (1988) ser jag vetenskap som en historieberättande praktik, där forskaren alltid spelar en aktiv roll i dessa berättelser. På så sätt är jag som forskare situerad i den kunskap som produceras. Under intervjuerna har jag ofta fått frågan om jag själv är kristen eller om jag har egen erfarenhet av frikyrkliga miljöer. Jag har då berättat att jag är uppvuxen i en familj som tillhörde Missionskyrkan (nuvarande Equmeniakyrkan) och att jag under tonåren var aktiv i Svenska Alliansmissionen. Respon- sen från intervjupersonerna har varit positiv och flera har påpekat att vet- skapen om min "inifrån-kunskap" har gjort det lättare att berätta om sina erfarenheter. Sofia, till exempel, frågar mig inledningsvis i intervjun om min egen bakgrund och relation till frikyrkan. Hon återkommer till detta när hon berättar om en händelse i den församling som hon tidigare var medlem i och säger: "Det här är väldigt svårt att förklara och det är därför jag tycker det är relevant att veta att du på ett sätt vet vad det är för språk vi pratar, för det är väldigt svårt och lite genant att prata om". Även om jag inte är medlem i någon frikyrklig församling idag, och det har hänt mycket under de dryga 25 år som jag inte varit aktiv, ser jag mitt tidigare engagemang som positivt för denna studie. Jag tror att jag därigenom har

en insikt i och förståelse för många av de tankar och förhållningssätt som intervjupersonerna själva har.

Intervjupersonerna, intervjuerna och viljan att delta

Studien har en kvalitativ design och baseras på intervjuer med 29 hbtq-personer. 15 av dem definierar sig som kvinnor, varav en har transerfarenhet. Tre definierar sig som queera eller icke-binära och elva som män, varav två har transerfarenhet. De är i åldrarna 20 till 65 år och bosatta på olika platser runt om i Sverige; flera bor i storstäder, andra i mindre städer och samhällen, några på landsbygden. De är eller har varit medlemmar i Ekumeniakyrkan, Evangeliska Frikyrkan, Frälsningsarmén, Pingstkyrkan, Svenska Alliansmissionen, Trosrörelsen eller Vineyardrörelsen. Några har också erfarenheter från Sjundedags Adventistsamfundet, Trosrörelsen och Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen. Av de intervjupersoner som inte längre är medlemmar i något samfund har majoriteten kvar en kristen tro och beskriver sig själva som kristna.

Jag sökte deltagare via Ekumeniska grupperna för kristna hbtq-personer (EKHO), Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL) samt via Facebook och Instagram. I linje med den så kallade snöbollsmetoden har jag bett dem jag intervjuat att sprida information om studien. Jag kontaktade även administratörer för vad jag uppfattar som mer värdekonserverade kristna grupper på Facebook (exempelvis Kristna syskon) men fick antingen svar att de inte vill lägga ut information om studien eller inget svar alls. Detta har troligtvis påverkat urvalet av intervjupersoner. Majoriteten av dem som jag intervjuat har idag en bejakande hållning till hbtq, även om de tidigare har ansett att hbtq inte är förenligt med den kristna tron. Endast en av de intervjuade anser att homosexualitet inte är förenligt med ett kristet liv. De 29 personer som deltar i studien utgör således inte ett slumpmässigt urval och mina resultat är inte statistiskt säkerställda. Det finns exempelvis många berättelser från kristna hbtq-personer som valt att leva i avhållsamhet eller i ett heterosexuellt äktenskap då de inte anser att hbtq är förenligt med den kristna tron (se exempelvis Edsinger & Baker, 2019).

Intervjuerna genomfördes under 2020.²² De utfördes hemma hos in-

formanterna, i deras församlingskyrka eller i offentlig miljö (på högskola eller på café). På grund av covid-19 utfördes några intervjuer digitalt. Under intervjuerna, som tog från en till fyra timmar, lämnade jag stort utrymme åt de intervjuade att uttrycka sina upplevelser, erfarenheter och perspektiv på livet.²³ Jag använde Steinar Kvaales (1997) modell för semi-strukturerade intervjuer som inspiration och strukturerade intervjuerna kring olika teman med syftet att låta informanterna tala så fritt som möjligt utan att bli avbrutna. Inspirerad av Catherine Riessmans (2008) narrativa metod har jag oftast inlett med frågan: ”Du kan väl berätta lite om din bakgrund, är du uppvuxen i en frikyrklig familj?” Samtalet har då ofta tagit formen av en livsbiografi med avstamp i barndomen och en följande beskrivning av hur livet sett ut fram till nu, med fokus på intimitet, sexualitet och hbtq i relation till tro och församling.

Informanternas ödmjukhet, generositet och öppenhet i intervjusituationen har varit påtaglig. De har visat en stark motivation till att delta i studien och har varit angelägna om att bidra med kunskap. Liksom alla människor är intervjupersonerna formade av sin uppväxt; många beskriver att de på gott och ont har behövt bearbeta och förhålla sig till sin kristna uppväxt. I detta sammanhang är tidsramen viktig att uppmärksamma. Det är inte detsamma att växa upp i en kristen frikyrka idag som det var för 50 eller 40 eller ens tio år sedan. I takt med att samhället har förändrats och utvecklats har även frikyrkorna förändrats. Att tänka tillbaka innebär att inta ett retrospektivt perspektiv där vad vi minns är subjektivt och selektivt. Som religionsvetaren Liselotte Frisk påpekar är frågan om ”sanning” komplex, då intervjuades berättelser är fångade i ett visst ögonblick och eventuellt skulle återges annorlunda vid en annan tidpunkt. Det finns således alltid ”utrymme för subjektiva urval och subjektiva tolkningar av tidigare händelser, baserade på nuvarande menings-system och erfarenheter” (Frisk, 2017, s. 64).

I tidigare forskningsprojekt har jag arbetat etnografiskt (se t.ex. Carlström, 2016), och även om denna studie inte är en etnografi har tillvägagångssättet varit inspirerande och vägledande. Jag har tillägnat mig kunskap om de kristna kontexterna på olika sätt. Via kristna media (exempelvis tidningarna *Dagen* och *Världen idag*) och kristna grupper på sociala media har jag följt den aktuella kristna debatten om hbtq, sexualitet och tro. Jag har sett filmer och dokumentärer, läst skönlitteratur, kristna

skrifter samt vetenskapliga publikationer i ämnet. Jag har också lyssnat på ett antal poddar.²⁴ Jag har deltagit i en studiecirkel om hbtq och frikyrkor (se Carlström, 2022) och jag har varit med under några träffar på en Regnbågsnyckelutbildning. Vidare har jag besökt frikyrkliga samfund och deltagit i deras gudtjänstfirande.

I etnografin talar man ofta om "tillträde till fältet". Översatt till en intervjusituation kan det innebära att den intervjuade gör en bedömning av mig som forskare: "Vill och kan jag lita på och öppna mig för denna person?" En intervju är ofta en intim, ibland känslig, situation där forskaren måste förtjäna ett förtroende för att den intervjuade ska känna tillräcklig tillit för att vilja och kunna berätta öppet om sig själv och sitt liv. Sociologen Philip Lalander (2009) beskriver vikten av att vinna förtroende och skapa trygga situationer inom etnografisk forskning. Hur man skapar tillit handlar enligt Lalander om hur man presenterar sig själv, hur man tolkas och erfars av den andre, vilken stämning man skapar, om det finns förutsättningar för ett ingående och inkännande samtal. Majoriteten av informanterna reflekterar kring att de saknar sammanhang att få tala om sina erfarenheter. En av dem, Laura, mejlar till mig efter intervjun och skriver:

Tack igen för intervjun! Syftet är ju ett helt annat men jag känner att intervju var läkande för mig. Det kan kanske vara intressant för dig att veta. Jag har inte träffat särskilt många som är genuint intresserade av att få svar på sådana frågor så det kändes fint för mig att få berätta.

När jag träffar Sofia för att göra en andra intervju inleder hon med att säga att hon har tänkt mycket på vårt möte. Hon fortsätter: "Det är så sjukt för jag har ju pratat om det här i jättemånga olika sammanhang men inte utifrån det här perspektivet, så jag blir lite berörd, eller upprörd på ett sätt, att titta på det från de frågorna som du ställer". Liksom Laura och Sofia säger flera av intervjupersonerna att de har ett behov av att få tala, men att de ofta upplevt att de blivit tystade, eller att utrymmen och mötesplatser för dessa samtal inte har funnits.

Analysmetod

I analysen av intervjumaterialet har jag utgått från tematisk analysmetod, inspirerad av psykologiforskarna Virginia Braun och Victoria Clarke (2006). Efter att jag transkriberat intervjuerna i sin helhet läste jag dem från början till slut flera gånger. Jag identifierade övergripande centrala mönster och teman i de intervjuades berättelser, teman som relaterar till det övergripande syftet och mina frågeställningar. I nästa steg formulerade och strukturerade jag de olika temana i kategorier med undergrupper. Därefter valdes citat ut för varje kategori. I det fjärde steget lät jag de teoretiska begreppen och tidigare forskning gå i dialog med materialet. De teoretiska begreppen användes som verktyg för att tolka och analysera citaten.

Vi är nu framme vid bokens empiriska del. I kommande kapitel beskriver jag de intervjuade personernas erfarenheter av och reflektioner kring att leva som hbtq-personer i frikyrkliga sammanhang. Jag kommer att inleda med deras beskrivningar av hur en frikyrklig gemenskap kan se ut, vad det innebär att tillhöra en församling som hbtq-person samt vilka värderingar och normer som finns knutna till gemenskapen.